

REDACCCIO I ADMINISTRACIO :

13, rue du Pardal, Perpignan

Envieu l'import de les subscripcions
i els donatius alC. C. Postal Montpellier n° 496.26
Josep Buiría 13, rue du Pardal,
Perpignan (Pyr.-Or.)

Preu de l'exemplar : 10 fr.

FEDERACIO

DEMOCRACIA

SOCIALISME

Endavant

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

LA SUCCESSION DE FRANCO

Les dictadures solen ésser prou fortes per a esclafar tota oposició popular i democràtica però mai no ho son prou per a sobreviure la pròpia corrupció. Excrescència de cossos anèmics o manifestació patògena d'una circulació defectuosa, la dictadura concentra en ella mateixa el pus i les toxines que afbleixen el malalt i acaba per formar un cos estrany al mateix organisme que l'ha produït.

La dictadura franquista és un coàgul de putrefacció però conserva arrels profundes en l'Espanya clàssica i tentacular. Més que l'evolució d'una infecció aguda i passatgera, és conseqüència d'una deformació constitucional, una mena de curt-circuit que produeix un espasme general, paralitza les voluntats, neutralitza les reaccions i apaga el corrent vital. No és un fenomen temporal que es resol en recuperació i redreçament, sino la manifestació extrema de l'endèmia que fa centúries plana damunt la península i que reclama un sanejament radical, un veritable renaixement.

La incomprensió de la massa exilada i la passivitat — ens atrevirem a dir la conformació — de l'interior en donen la mesura. La corrupció s'ha estès com una epidèmia fàcil, com un derivatiu beat. Els casuístics esperen que les grans potències s'ocupin de l'afer, i la resta canta **fandanguillos** o balla sardanes mentre la tuberculosi va guanyant terreny i els potentats tenen la satisfacció de comprovar que cada dia són menys i que el poder es concentra en més poques mans. Així, l'aparent dictadura unipersonal cristallitza en una oligarquia, i Franco devé un executor, un funcionari, que pot reemplaçar-se per Don Juan o un triumvirat — representació de la nova plutocràcia, l'exèrcit i l'església — però que, en tot cas, serà un instrument docil del monopoli que detenta tota la riquesa del país.

En altrelloc d'aquest número d'ENDAVANT el lector trobarà extrets de comentaris d'observadors nordamericans sobre la situació d'Espanya. Els estrangers estan en millor situació que nosaltres per la visió objectiva del problema i llur criteri no es destenyeix en elucubracions ideològiques o en reivindicacions extemporànies. L'exaltació de la figura de Joan March a primera potència de l'Espanya franquista és d'una eloquència colpidora. En un report de la Foreign Policy Association de Nova York sobre Espanya i Portugal degut

Editorial

a la pluma d'Olive Holmes que per la seva extensió no podem reproduir, es planteja el dilema de l'ajut exterior en termes decisius pel perill que significa per l'Occident « la misèria, la ignorància i l'isolament » de la península, i es parla d'estipular per endavant « la liberalització dels dos règims ». I acaba en aquests termes : « El criteri dels observadors és que fins que aquestes condicions es compleixin, l'Occident no ha d'hipotecar el seu enorme poder de pressió fent anticipacions a Espanya i Portugal les quals ens necessiten molt més del que nosaltres necessitem a e les i que, almenys en els moments actuals, resulten un actiu extremadament dubtós com aliats nostres ».

La conclusió, tan vella com el problema peninsular, és que la malaltia congènita no té remei amb els recursos normals del pacient, i que únicament la pressió exterior deixa lloc a una esperança de millora. Sortosament, aquesta circumstància ha estat advertida pels que tenen a les seves mans — en termes relatius, entenem-nos ! — la clau del nostre pervindre. En aquest aspecte, que creiem el més interessant, ens atrevim a dir que la nostra posició no havia estat mai tan favorable.

Tenim, doncs, que, sense desconeixer la gravetat de la situació, el que fins ara era només un desig, comença a ésser una possibilitat. Es ara, justament, quan els cançats, els impacients, s'acomodarien de tot amb tal de que Franco desaparegués de l'escenari. En realitat, la monarquia a ultrança no té altres partidaris que els que pateixen de depressió nerviosa. Els pocs monàrquics que hi ha a Espanya són més cautes i experimentats que certs republicans decebuts i incontinentes. També als últims temps de la guerra, quan uns mesos de resistència podien canviar totalment els resultats, abundaven els que volien que la guerra s'acabés « fos com fos ». Aquesta vegada les frissances dels inactius no podran suplantar Franco per un Don Juan que continui un drama amb el mateix elenc.

Els espectadors que paguen exigeixen alguna cosa més que el canvi de galant jove. No és pas per sentimentalisme, ni per escrúpols de consciència : és perquè no volen llançar els diners, i si avancen capitals volen assegurar-se de cobrar el principal i els interessos. És que cal prendre precaucions perquè la ronya que cobreix Espanya no s'escampi per la resta d'Europa.

I una vegada més es planteja el problema de la successió de Franco. Si Don Juan hagués estat el predestinat a obrir els camins a la possible regeneració i a una més o menys remota democràcia, ara, després del refus dels crèdits per part dels Estats Units i del fracàs franquista a les Nacions Unides, un gest audaç o una conminació explícita l'haurien col·locat a les portes de Jericó. Enlloc no ha respirat l'ale del pretendent, i el seu fill segueix a la incubadora en previsió de que, si algun dia les circumstàncies ho aconsellen, l'oligarquia dominant a Espanya el posi a l'escaparat a presidir i sancionar la continuació del festí.

Es per aixó que Franco s'ha dignat visitar Barcelona amb l'ofertament d'escoltar els banquers, els fabricants, els importadors i altres « forces vives » catalanes que el seu règim ha tolerat a canvi d'una submissió abjecta : aquests per veure si trobaven alivi a la ruïna que els delma, i Franco per veure si tenien alguna solució de cara a l'estranger sense l'alternativa de « marxa, o no hi ha crèdits ». Els capitalistes i caps d'indústria catalans són poca cosa davant la plutocràcia de l'estraperlo, i el fer cua a Pedralbes va acabar amb quatre mots sense substància o amb un refús directe a ésser rebuts. Franco va comprendre que no podia fugir del cercle, les « forces vives » catalanes seguiran recollint les engrunes del festí, i la calda de l'estiu madrileny dona una pausa momentània i deixa que els cors i les arnes vagin minant l'armadura del més gran negoci dels segles.

I Franco restarà quiet, amagat, comptant les seves hores com un condemnat a la forca. Se li acaben els recursos, àdhuc el de clavar-se el propi agulló com els escorpins. Un dia el trobarem al pot de les escombraries i no se'n parlarà més. Però, entretant, no perdem la dignitat ni la paciència. Sapiguem esperar amb la certesa del pervindre. Ja és molt que

la vilesa i la corrupció franquistes hagin comblat la mesura i provocat la repulsió universal. Més, paral·lel a aquest procés de descomposició, cal que hi hagi el del nostre redreçament i de la nostra voluntat de reeixir.

El Moviment Socialista de Catalunya treballa perquè els catalans compleixin llur deure historic en aquests moments delicats. Des de la seva inèrcia va comprendre que la única sortida de l'avenc on ens trobem, la

successió de la dictadura més funesta que ha sofert Espanya i la recuperació del caos i la misèria física i moral que ha creat, no seria una República o una monarquia deixades al peu de la porta com un infant abandonat: calia un període transitori, un govern provisional assistit per l'exterior i una consulta popular sincera i amb totes les garanties. Més tard, altres compartiren la idea i cercaren concursos en el camp monàrquic i arribaren

a un pacte que Catalunya no pot acceptar només que condicionalment. La idea, però, ha fet camí i dintre i fora d'Espanya és avui acceptada per la majoria. Ha arribat, doncs, l'hora que els catalans meditin, s'uneixin i es preparin per una successió que a tots interessa i a tots ens afecta, particularment als que mantenim la fe en la democràcia, en la República i en la llibertat de Catalunya.

La lliçó dels « Quatre Grans »

El reconeixement de la pròpia feblesa és el millor fonament de la veritable puixança. Quan la Unió Soviètica va imposar el bloqueig a Berlín, les tres potències occidentals - Estats Units, Gran Bretanya i França - no declararen la guerra malgrat estar convençudes de llur superioritat material i malgrat el desencís dels bel·licistes de barriada que sempre l'han creguda inevitable. Tampoc no se'ls va acudir de renunciar llur dret de co-ocupació de la capital alemanya, i entre totes les solucions possibles elegiren la menys gravosa, la més arriscada, la més meritòria, i la que, a la llarga, podria demostrar aquella presumpció superioritat: establiren el pont aeri. L'empresa més audaç del segle i el més important succés de les realitzacions mecàniques dels nostres dies.

Al cap d'un any, la Unió Soviètica s'ha donat per convençuda, ha vist que la seva inferioritat es feia cada dia més palesa, i ha aprofitat la primera avinentesa per a posar fi, el més decorosament possible, a una situació que per no haver desembocat en tràgica, començava a ésser ridícula. Tampoc aquesta vegada les potències occidentals s'han sentit impel·lides a pregonar els seus èxits i a abusar de la ja manifesta superioritat. S'han acontentat d'arribar a un compromís, de conviure, ja que no era possible d'entendre's i han aprofitat l'oportunitat per a eliminar un conflicte, el de la pau amb Àustria.

De moment, s'ha avançat un altre pas, i el clamor dels estrategues, dels que sempre tenen partit pres - però que sempre sigui variable - ha minvat considerablement, i tenim un estiu de calma, sense vençuts ni vencedors, sense gropades amenaçadores. Cada gran potència té els seus propis conflictes a resoldre, tots ells greus, però el principal de tots, el de trobar la fórmula de restablir el comerç internacional i la prosperitat comu, permetent que les conquestes socials no es tornin aigua de borraja i evitant que el món reverteixi a una situació que faci possible el reviscolament del feixisme i de les malalties de la ignorància i la misèria.

L'únic derrotat de la temporada ha estat Franco. Precisament perquè ha passat el que acabem de relatar, perquè « els quatre grans » han demostrat que eren gent sensata, perquè no hi ha hagut cridoria, ni valents, ni covards, ni uns que tenen tota la raó i altres que no en tenen gens, per totes aquestes circumstàncies indicadores de que vivim una temperatura distinta de la de 1936-39. Franco, que amb la seva « vivor » i les seves qualitats d'estratega s'assembla a molts dels seus adversaris, s'ha quedat amb

per M. Serra i Moret

la canya sense peix en els moments en que tenia la taula parada i un bon floret de generals « pamperos », d'àrabs de relleu i d'africans autèntics per a celebrar la victòria.

L'únic derrotat és Franco i la lliçó no pot passar inadvertida. Fa anys que sentim la canço de que les potències són culpables de l'entronització i la permanència de Franco, que els governs republicans a l'exili no serveixen per a res, que els polítics són uns farsants o uns decadents, que els pactes amb monàrquics o amb qui que sigui son lletra morta, en fi, que no hi ha res, que tot és perdut, que tenim Franco fins a la fi dels segles. Ningú, però, no us dona una idea, no us fa la més petita indicació del que caldria fer, i alguns la donen pel radicalisme intransigent, altres per la passivitat i la indiferència i uns i altres pel retorn a la cleda a la « llibertat vigilada » del paradís franquista. Es de creure que per a la immensa majoria, dels de dintre i dels de fora d'Espanya el problema està resolt i, pas per pas, avui resignats, demà conformats i un altre dia convençuts, el pervindre ens dirà que algun dia caldrà enfrontar nos no pas amb els *camisas rojas* sino amb els anti-franquistes arrepençits i amb els que feien « la revolució » en comptes de la guerra perquè així era segur que es perdia la guerra i la revolució.

Però el cas és que Franco ha estat derrotat i això no ho veuen els grans estrategues que - com Franco - s'havien fet la il·lusió de veure saltar el Kremlin sota l'escat de la bomba atòmica, o que per altra banda, es preparaven a fer de quintacolumnistes al servei de Moscou. Aquesta incidental derrota de Franco, per ells, no compta. Comptaria si Espanya pogués restablir plenament les seves insitucions democràtiques: aleshores, la caixa dels trons curiosament amagada en temps de dictadures, tornaria a fer estralls i la rehabilitació i edificació del poble devindria impossible. Amb acord o sense, resulta que uns i altres juguen perfectament l'alternativa i es completen per a tancar les portes del pervindre a les terres peninsulars.

No és ben bé perquè la tensió internacional s'hagi aflluixat que Franco hagi sofert la doble derrota. En realitat, la derrota de Franco és anterior a la Conferència dels

Quatre i àdhuc a la seva convocatorià. Es per raons més substantives, més permanents, més clares. La principal és perquè Franco i el seu règim agafi's com es vulgui, son impaladejables, son repugnants, son degradats, son insolvents. D'aquí pot deduir-se que la millor oposició a Franco, no és la gran estratègia política no és el geni del secretari del partit sino simplement la decència, el no confondre's amb ell. No vivim en cap món perfecte ni ideal, però, sense fer proeses, sense sortir-nos de la mitjanja on ens toca viure, podem adquirir els títols d'identificació del veritable antifranquisme: la decència. Està al nostre abast. Franco i els seus èmulos, els seus competidors, abunden massa, i per això no tenen estima en el mercat, i en els quadres solvents de les Nacions Unides o en les oficines de l'Import-Export Bank els coneixen tot seguit, els posen l'etiqueta i els re-facturen a tarifa reduïda.

Els « Quatre grans » s'han entrevistats i s'han tolerat reciprocament han parlat en to menor i han començat a entendre's. Els anti-franquistes, en terres d'Espanya o a l'exili, han d'aprendre la lliçó. Sovint parlem com si no lingüessim cap responsabilitat, com si la feina l'haguessin de fer els altres. De mica en mica, per la nostra inacció i per la nostra pedanteria, hem anat transferint la tasca de l'oposició a Franco als estrangers. Sembla que sigui ells, els que ho hagin de fer tot i que nosaltres siguem uns beneficiaris de privilegi, una mena de rentistes mal servits. Cal que devallem del cimbori, no pas per a fer la revolució immediata, tirar bombes o aixecar barrerades, sino per a demostrar una consistència cívica i moral que ens diferencii a primera vista de la pestilència franquista. Potser hauriem de considerar que si el règim franquista s'ha de liquidar, algu l'haurà de succeir, i aquest algu ha d'ésser l'oposat, el que resta de democràcia i de ciutadania, i tan mateix fora una tragèdia que a l'hora de la veritat no hi hagués ningú que pogués respondre la crida de la història.

Fem nos càrrec de les nostres febleses i no vulguem considerar nos uns predestinats uns indispensables. Tots son aproximadament iguals, tots som en el pou i no podem perdonar la vida a ningú. Els partits, majoritaris o minoritaris, son instruments d'aglutinació, pivots a vegades efectius de la dinàmica col·lectiva. També a vegades son vestigis de coses caduques o inactives, ficcions més o menys reeixides per a sostenir prestígis que no es poden posar a prova. Siguin el que vulguin, tots tenim dret a

demanar que no siguin un destorb. El sol fet de que en aquesta darrera batalla no ho hagin estat i no hagin obstaculitzat l'acció dels que dirigien les operacions, ha fet que la derrota de Franco hagi resultat més fàcil i més completa. Resten, però,

altres batalles a lliurar abans no arribem a la final, a la definitiva. Si [els partits, imitant els « Quatre grans », es trobessin al voltant d'una taula, una mica compenetrats de la pròpia feblesa, possiblement arribarien a crear un instrument de puixança o, al-

menys, el clima de comprensió que ens permeti aprofitar la conjuntura internacional favorable. Solucions miraculoses, no cal esperar les. Ja fora prou miracle aconseguir una sincera confessió d'humilitat, premissa indispensable per arribar a l'encert i a la eficaçia.

No es poden tenir tractes amb Franco

Per l'abril del 1947 un representant de Joan March, l'acreditat financista i magnat industrial espanyol, va presentar-se a les oficines que te obertes a Nova York, Dannie N. Heineman, director general de la SOFINA - un holding o coalició d'empreses que operen a França, Suïssa, Bèlgica, Argentina, Mèxic i també a Espanya. Aquell representant va manifestar que el seu principal, March, volia adquirir els béns i drets que la SOFINA posseeix a Espanya a través d'una de les seves filials coneguda amb l'anagrama de CHADE. El senyor Heineman va refusar. L'emissari va declarar que si March no podia satisfer el seu propòsit, no podria evitar-se que Franco prengués mesures decisives contra la CHADE. Heineman va expressar els seus dubtes de que March volgués atrevir-se a proferir una amenaça tan greu. El seu representant va proposar que es cridés a March al telèfon des de la mateixa oficina de Heineman. Així va fer-se, i March va confirmar ben clarament l'amenaça.

Al cap de deu setmanes, o sia el 7 de juliol de 1947, el govern de Franco va promulgar un decret que té per objecte « protegir les companyies contra els seus propis accionistes ». La inversemblable disposició redactada per March i destinada expressament a la filial espanyol de la SOFINA tanca tots els camins a aquella societat per a operar dintre d'Espanya sense sotmetre's a la voluntat de l'Estat, és a dir, a la voluntat de Joan March.

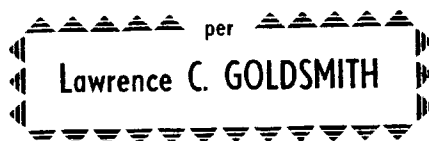
Aquesta batussa per la possessió de la CHADE és només un epísoodi de la complicada il·lota que es ve sostenint ja fa temps. Tot just ara van sortir a la llum les maquinacions de més importància. L'afer és un exemple dramàtic de la col·lusió existent entre Franco i March a costa de les inversions estrangeres. La seva importància política s'ha de mesurar per la influència que ha de tenir en modificar les idees de certs financers nordamericans que fins ara han cregut que Franco era un subjecte amb el qual es podien tenir tractes.

El govern franquista ha omplert els diaris dels Estats Units amb anuncis cars de pàgina entera amb el propòsit de suavitzar l'oposició a la concessió d'un crèdit a Espanya. Aquests anuncis afirmen amb grans titulars que l'actual govern espanyol protegeix les empreses privades i « respecta els capitals i la propietat dels estrangers ». Els homes de negocis dels Estats Units comencen a preguntar-se com es concilien aquestes afirmacions amb la conducta seguida en l'afer de la CHADE.

***

Juan March, per l'interès del qual Franco està atacant les empreses d'electricitat, és conegut pel « darrer pirata de la Mediterrània » i per « el més ric i el més poderós ciutadà particular d'Espanya ». Val a dir, però,

La important revista de Nova York, The Nation, va publicar en l'edició del 2 d'abril darrer, l'article que hem traduït i que donem a continuació, el qual, malgrat el temps transcorregut, no ha perdut actualitat. No l'hem vist reproduït en cap publicació espanyola de l'exili i considerem que la seva difusió es necessària, no solament perquè dona la pintura exacte del que és el règim

salvador d'Espanya i el principal motiu de la seva existència, sino perquè és una clara demostració de com es manosenegen els interessos vitals de Catalunya. Quan un poble, com el nostre, no es pertanya a ell mateix, no és solament la seva ànima el que es perd, sino el seu cos, la seva riquesa, el seu treball, objectes de vitimercadeig entre bandolers de tota estofa.

que March no té pas la sagacitat i l'audàcia d'un veritable pirata car sempre es mou solapadament i amb un cautelós respecte per la seva seguretat. Per bé que es consideri l'home més ric d'Europa — la seva fortuna ultrapassa els cinc cents milions de dòllars — el que realment compta és que és l'home més poderós d'Espanya. Son pocs els espanyols que creguin que Franco domina March; la majoria creuen que March domina Franco.

Aquest ambicios potentat de setanta anys era el fill d'un pobre pescador de Mallorca. Sense saber de Hebra fins que va tenir quaranta anys, però amb un cap molt clar pels numeros, ha anat pujant de contrabandista de tabac amb un petit gussí a posseir el monopoli del tabac, el del petroli, la major part de la flota mercant, extensos jaciments de pedregosa catalana, banques poderoses, diaris, ferrocarrils, plantacions d'oliveres i ametllers, indústries vinícoles i saboneres, dies secs i arsenals. És ell qui controla tot el comerç entre Espanya i Gran Bretanya i el consegüent transport. La major part de les collites es comercialitzen a través de les seves agències mercantils. En el temps moderns, no es coneix un altre cas en que tota l'economia d'un país s'hagi trobat completament a la mercé d'un individu particular.

El sistema emprat per March per a satisfer els seus instints adquisitius ha consistit en una eterna manlobra política. El seu superestat individualista ha sobreviscut cinc règims i ha triomfat en tots, menys un. Un ministre

català de la República va dir que si la República no matava March, March mataria la República. March va guanyar. El Govern el va empresonar per defraudació al Tresor, però ell va subornar els guardes i es va escapar a Gibraltar. Quan Franco va fer el seu famós viatge en aeroplà des de Canaries al Marroc en 1936 per a iniciar la sublevació militar, ho va fer en l'avió privat de March. March, personalment, va finançar la rebel·lió fins al límit dels seus mitjans i va fer els arranjaments necessaris a l'exterior i a l'interior per a cobrir la resta. Franco l'ha retribuit amb favors i privilegis de tota mena des d'alshores.

***

Ja fa anys que March cobeja els interessos que la SOFINA té a Espanya. Des de 1940 que ve fent tot el que pot per a apoderar-s'en. Dintre d'Espanya March té « corque vols, cor que desitges », però quan els lílils traspassen la frontera les coses no son tan fàcils. Les companyies que superdirigeix el senyor Heineman no son precisament inermes. Es comprendrà tot seguit si se sap que la Barcelona Traction, Light and Power Company, tota sola, compta amb un capital de 350.000.000 de dòllars. L'empresa estrangera més important a Espanya i la que té més dividendes a repartir.

Aquesta Barcelona Traction és una societat canadenca amb accionistes canadenques, nordamericans, britànics, francesos, suïssos i belgues. La seva propietat més important és una empresa també domiciliada al Canadà però que opera a Catalunya. La Riegos y Fuerza del Ebro, S.A. Aquesta companyia té de fet el monopoli de llum i força elèctrica de tot Catalunya i de la conca de l'Ebre, la principal regió industrial d'Espanya. Per a poder-se apoderar de la Riegos y Fuerza del Ebro, S.A. val la pena d'estrangular, si es pot, la Barcelona Traction, Light and Power Company.

La Barcelona Traction es troba en els baixos graons del grup d'empreses SOFINA creat per Heineman, una societat o holding belga que des del començament de la segona guerra mundial ha estat dirigida principalment des de Nova York. Sota la SOFINA, en jerarquia, però per damunt de la Barcelona Traction, Light and Power Company, es troba la Companyia Hispano-americana de Electricidad l'anagrama de la qual és CHADE. La CHADE va formar-se per a recollir els interessos germanics a l'Argentina durant la primera guerra mundial, però per raons de tributació i altres va domiciliar-se a Madrid. Els règims espanyols successius han acordat a la CHADE un tracte de favor que va culminar en la legislació extremadament parcial de Franco en 1939. En realitat, fins que March va iniciar la seva ofensiva contra la Barcelona Traction, la CHADE y Franco vivien un perfecte idill.

March va voler fer blanc contra la Barcelona Traction tirant contra la CHADE car teòricament la CHADE és una societat espanyola i a través d'ella posseïa el 16 per cent de les accions de la Barcelona Traction mentre el 84 per cent restant està en mans de membres i filials de la SOPINA i d'accionistes individuals.

La lluita menada pel duo March-Franco contra la CHADE i la Barcelona Traction és massa complicada per a poder-la donar acien tot detall. Les principals escaramusses es poden resumir com segueix: En 1940, quan semblava que la guerra la guanyaria Hitler, March va fer proposicions als accionistes de la Barcelona Traction que equivalien a exigir el control de la societat. Refusades aquelles proposicions, March va dedicar-se a l'adquisició d'obligacions en lliures esterlines de la mateixa companyia. Les podia comprar a bon preu perquè seguit les seves instigacions, Franco prohibia la conversió en lliures de les pessetes necessàries per a pagar els interessos de les obligacions. Això, naturalment, feia baixar llur cotització. Teòricament, March es trobava subjecte a les mateixes restriccions, però res no li costava de trobar lliures per anar accaparant les obligacions. Per la primavera de 1947 ja era l'amo de la majoria d'elles. Els accionistes estrangers — no pas els obligacionistes, s'enten — varen proposar un aranjament en 1945, però el Ministre espanyol d'Indústria i Comerç va negar l'autorització corresponent.

Aleshores March va llançar un atac de flanc contra la CHADE. Va iniciar-se amb una campanya de propaganda en periodics i pamflets acusant aquella societat de voler treure el seu domicili d'Espanya per tal d'evadir la legislació espanyola, i va culminar en el discurs que Suances, Ministre d'Indústria i Comerç, va pronunciar a les Cortes en 12 de desembre de 1946 contra la companyia. March, amb la consegüent incomoditat de Suances, es vanta de tenir el Ministre a la butxaca. Es creu que tots els alts funcionaris del ministeri estan a son de March. Com que March confia fer un benefici de 150.000.000 de dòllars aprofitant-se de la Barcelona Traction el negoci donarà per a tot.

* * *

Fins a l'abril de 1947, aleshores que l'emissari de March va visitar Bannette N. Heineman a Nova York, els atacs contra la CHADE i la Barcelona Traction es trobaven en el pla de la controvèrsia, però el decret «protegint la CHADE contra els seus accionistes» té tots els aires d'una confiscació. Aquest decret ha estat estigmatitzat per la revista financera de Brusselles, *La Cote Libre*, com una reviviscència dels «principis nazis». En virtut del dit decret els accionistes de la CHADE no poden reunir-se fora d'Espanya. Igual l'aprovaçió del Ministre d'Indústria i Comerç, Suances, per a totes les transaccions. «En el futur, la societat ha d'ésser conduïda d'acord amb els alts interessos de l'Estat».

La bomba no va pas atrapar desprevinguts els dirigents de la societat. Obligada per vicissituds polítiques anteriors a cercar refugis temporals, la CHADE es podia escorrer fàcilment. En aquest cas, va cuitar a transformar-se en societat luxemburguesa sota l'anagrama de SODEC, una mena de closca creada l'any 1938 per a escapar els efectes de la guerra civil.

Després de l'atac a fons contra la CHADE, March va reprendre les hostilitats contra la Barcelona Traction. En el curs d'unes negociacions per a cercar la desitjada conciliació,

la companyia es va trobar amb una declaració judicial de fallida, per una providència del jutge d'instrucció de Reus. El jutge no tenia altra jurisdicció sobre la companyia que la de la llinja de transmissió de corrent que passa pel seu districte. Va declarar la Barcelona Traction en fallida en virtut de no haver pagat els interessos de les obligacions en lliures esterlines ignorant el fet de que el govern prohibia la conversió i malgrat que l'actiu de la companyia excedia el passiu en més de 250.000.000 de dòllars. Segons la revista suïssa *Finanz Revue* «aquesta monstruositat jurídica només es pot donar a Espanya».

La companyia no fou oficialment notificada de la providència ni tampoc escoltada fins sis mesos més tard. El jutge de Reus va al·legar que desconeixia el domicili de la companyia tot i que en la seva declaració de fallida en feia esment. Una altra circumstància ben original era la de que un jutge espanyol pogués declarar la fallida d'una societat estrangera, en aquest cas, canadenca.

Ultra això, el jutge va declarar cessants els gerents, directors i membres del Consell d'administració de Riegos y Fuerza del Ebro, S. E., filial de la Barcelona Traction. Els homes escollits per March foren designats per a reemplaçar-los. En veure la pedregada, J. Donald Duncan, advocat de la societat canadenca, va apressar-se a visitar March qui li va proposar la reorganització de la societat, reservant-se March el 60 per 100 de les obligacions en lliures esterlines i el 75 per 100 de les accions deixant generosament la resta als antics propietaris. March va assegurar que no es toparia amb dificultats per a obtenir permis del govern per la transferència de les lliures esterlines necessàries per a pagar els interessos de les noves obligacions. Aleshores Mr. Duncan va visitar el Ministre de Justícia per a pregar-li l'anul·lació de la declaració judicial de fallida. El Ministre li va preguntar si havien arribat a un acord amb March, i quan Duncan va dir que no, la conversa es va limitar a unes quantes plaserteries. Després, Duncan va aconseguir una entrevista amb el Ministre d'Indústria i Comerç, el qual li va fer la mateixa pregunta i la conversa va derivar també en plaserteries després de la resposta negativa.

Irritat pel refus de capitulació de la Barcelona Traction, March va renovar els seus atacs a través de la CHADE. El govern franquista va continuar docilment servint de catapulte i la CHADE va ésser dissolta l'agost darrer pel Consell de Ministres per «defectes de tributació». Se li assignaren taxes retrospectives a més a més de les vigents. La direcció va convocar una reunió d'accionistes a Madrid per al 8 de gener de 1949 per tal de resoldre la situació. La reunió fou prohibida i la policia va privar l'entrada a l'edifici.

Després d'aquests esdeveniments, la majoria dels accionistes va reunir-se a correu a Luxemburg el 26 de gener i va reconstituir la CHADE, acció per acció, amb el sobrenom de societat luxemburguesa SODEC. La qüestió tributària segueix en litigi a Espanya. Una altra qüestió pendent és la de si el binomi Franco-March podrà apoderar-se de les obligacions argentines de la SODEC CHADE valorades entre tres i quatre cents milions de dòllars que representa la massa més important de paper industrial dels dominis de Peron. Si ho aconseguissin, a Franco li seria de gran utilitat per a fer front al deute de 350.000.000 de

dòllars contret amb Peron. La Barcelona Traction, el premi cobejat de la vasta manobra, segueix en mars del Consell d'administració i de la gerència nomenats per Franco-March Riegos y Fuerza del Ebro, S. A., amb la direcció designada per la seva martrín, Barcelona Traction, degudament «reformada», continua produint i distribuint el fluid elèctric de Catalunya.

* * *

Les pressions diplomàtiques i l'opinió financera internacional és possible que arribin a fer fracassar o atenuar les conseqüències del complot, car Franco necessita amb urgència capital estranger. Els governs del Canadà i de Bèlgica han avançat ja reclamacions diplomàtiques. Sembla que el Departament d'Estat dels Estats Units ha demostrat interès en l'afar. *The Times* de Londres ha suggerit que es fés una enquesta diplomàtica. Els periodics financers de tot arreu usen un llenguatge que mai no havien usat en parlant del règim de Franco. *Finanz und Wirtschaft* de Suïssa diu que «el govern espanyol haurà de fer tota mena d'esforços per a dissipar la sospita de que està al servei de Joan March car ha comès, cooperat, o almenys tolerat un dels més grans robatoris de la història... Però, què no és possible en un règim de dictadura!» *Agence Quotidienne* de París deia fa poc: «Hem vist governs que nacionalitzen empreses industrials i que, segons diuen, traspassen serveis públics a la col·lectivitat. Aquest és el primer cas que coneixem d'una nacionalització feta a profit d'un sol individu.»

Journal de Genève qualifica l'actitud de Franco d'incensata i acaba deduint aquesta conclusió: «Ara resulta ben clar als estrangers que volen invertir capitals que Espanya no ofereix cap seguretat a llurs inversions. Tota vegada que Espanya es troba en necessitat urgent de crèdits estrangers, el país és el que sentirà els efectes desastrosos de les mesures que han estat preses contra aquestes dues companyies.»

Un dels efectes desastrosos ja experimentat per Franco ha estat el canvi d'actitud envers ell que s'ha operat en els medis financers de Wall Street. Elisha Friedman, un economista molt influent, escriu en el *Commercial and Financial Chronicle*: «Cappais del mon pot desconèixer ni desconèixer els abusos de confiança palesats en aquest tractament inic i en aquesta virtual confiscació de la legítima propietat estrangera.» No son pas, com es pot veure, consideracions d'ordre humanitari o ideològiques que han ocasionat aquest canvi d'actitud. La CHADE fou l'allada de Franco en 1936 i els mateixos directors de la CHADE varen ajudar a fer la guerra a la República des de Brusselles. Aquests aliats son els financers que han hagut d'arribar a la conclusió de que no es poden tenir tractes amb Franco.

El robatori sense entranyes, els tribunals corruptes, l'exèrcit inútil i car, aliaus d'espies, restriccions arbitràries i inacabables a totes les activitats lícites, tota la inmundícia drenant sense pietat l'economia espanyola. Per exemple, ara, els exportadors espanyols poden escollir entre les diverses tarifes del canvi oficial d'acord amb la propina que estiguin disposats a donar. El mercat negre és el govern mateix. Aqueixes condicions fan més necessaris que mai els crèdits exteriors però justament a causa d'aquestes condicions els creditors es tornen més pocs cada dia, malgrat el famós presteç del Chase Bank.

La gent de Wall Street creuen que el prestecc del Chase Bank ha estat un mirallet per a caçar aloses posat per Franco. Gairebé res no s'ha dit dintre d'Espanya respecte les condicions d'aquest prestecc i es compren tot seguit. Una gran part dels 110.000.000 de dollars de reserves or que posseeix el país va ésser transferida a Londres per a respondre del prestecc a rao de cent per cent. Un espanyol antifranquista ens deia que veuria amb optimisme el pervindre d'Espanya si el

Caudillo pogués obtenir uns quants prestecca així. Es diu de font responsable, que el Ministre de Comerç, Suances, va manifestar en una reunió secreta de deu banquers espanyols pel més de gener que si no arribava aviat l'ajuda estrangera, difícilment Franco podria durar més de sis mesos.

L'afer de la CHADE-Barcelona Traction, Light and Power Company ha tingut la virtut de convencer els homes de negocis que tractar amb Franco es un risc molt exposat. Si

les empreses estrangeres més grans i més poderoses d'Espanya, recolzades per un important capital internacional, poden ésser confiscades a benefici d'un sol individu, quines perspectives ofereix l'establiment de relacions comercials constants en qualsevol estat amb l'Espanya de Franco? Per fi, el respecte amb les empreses privades de que tant es vantava el Caudillo s'ha vist clar que era un esquer.

Serra i Moret a Anglaterra

En el curs del seu darrer viatge a Anglaterra, el nostre estimat company Serra i Moret va assistir a la Conferència anual del Partit Laborista britànic que va celebrar-se a Blackpool del 4 al 10 de juny. No cal dir que allà va tenir ocasió de departir extensament amb els seus antics amics, dirigents del Partit Laborista, que avui constitueixen la plana major del Govern de la Gran Bretanya i que els resultats de les converses foren altament favorables a la nostra causa. Aquesta vegada, acompanyava a Serra i Moret el nostre actiu company resident a Londres Pere Volto.

Durant la seva estada a Anglaterra, Serra i Moret va tenir ocasió d'adreçar una allocució als catalans en el nostre propi idioma, allocució que ha estat retransmesa per la radio republicana clandestina que funciona dintre d'Espanya. Creiem d'interès que els nostres lectors coneguin els termes de l'allocució de referència que diu així:

« Catalans: Per espai de quinze dies el poble català ha sofert una vegada més l'afront d'haver d'hostatjar el petit dèspota que personifica el règim que té per propòsit primordial la ruina i l'obliteració de Catalunya. Malgrat que el pretext de la visita hagi estat cercar solucions a la misèria que envaeix la terra catalana, el nostre poble no s'ha deixat convencer i ha rebut amb fredor ostensible l'hoste indesitjable. D'altra banda, l'esclat d'unes quantes bombes ha vingut a palesar la protesta continguda contra la farsa dramàtica que vol encobrir amb l'aparença de bones intencions el propòsit maligne d'acabar amb tot signe de vitalitat catalana, política, intel·lectual o econòmica.

« Una important publicació britànica, referint-se al viatge del dictador espanyol, senyalava que mancaven a la indústria tèxtil catalana quatre elements fonamentals: matèries primes en quantitat i qualitat suficients, força motriu adequada, renovació de la maquinària envellida i

defectuosa, i mercats remuneradors. Oblidava factors tan importants com la necessitat d'acabar amb les intervencions oficials que maten tota activitat i iniciativa d'acabar amb el suborn i la corrupció, de fer que els que treballen en la indústria puguin guanyar-se decorosament la vida i no hagin de robar per a poder subsistir, i que els consumidors per mitjà d'activitats lícites degudament retribuïdes puguin disposar dels articles que la indústria catalana està en condicions de produir.

« Però, demanar tot això que és tan modest, tan lògic i tan normal en els països civilitzats és demanar l'impossible a un règim de dictadura medieval sense criteri i sense entranyes. La incompatibilitat que el règim franquista estableix amb totes les terres civilitzades no podria supe-

*****

Fernando de los Rios

En la ciutat de Nova York on residia des de l'acabament de la guerra d'Espanya, va morir el 31 de maig a l'edat de 69 anys, Fernando de los Rios, insigne professor i un dels més grans prestigis del socialisme espanyol. Va formar part del Comitè revolucionari que va proclamar la República en 1931 i dels dos primers governs de la mateixa com ministre de Justícia i d'Instrucció. Home d'elevat pensament, de vasta cultura, exquisit orador i militant socialista decidit i conseqüent, destacava en aquella constel·lació brillant que ha estat l'orgull i un dels motius de la força i el prestigi del Partit Socialista Obrer Espanyol. Era autor de varies obres, les més notables, Los orígenes del socialismo moderno, La crisis de la democracia, Vida y obra de don Francisco Giner. Mi viaje a la Rusia soviética, i entre totes; El sentido humanista del socialismo, breuari erudit d'una doctrina excelsa destinada a elevar els homes i la societat a un estadi de superació ideal.

Arreu del món i més particularment als Estats Units on continuava la seva missió docent, el trespàs de Fernando de los Rios ha donat lloc a sentides mostres de condol. No cal dir que el Moviment Socialista s'associa al sentiment causat per aquesta dolorosa pèrdua i serveix com un tresor la substància inefable del seu pensament i del seu esperit superiors.

rar-se encara que fés el miracle de corregir els seus defectes essencials. L'asfíxia econòmica d'Espanya no la crea el caprici o la voluntat dels altres països sino l'aberració d'un règim que no té cabuda en el món actual perquè està renyit amb totes les normes de la civilització i de la convivència entre les persones i entre els pobles.

Els que encara creuen que qualsevol règim polític i social és bo amb tal que respecti els seus interessos particulars no s'adonen que primer els uns i després els altres han d'anar pagant l'abjecció i la covardia que entrega la societat i la pàtria a mans d'alienats, de perversos i de bandolers.

« Catalans que m'escolteu: feu atenció, encara que sigueu uns convençuts, encara que aquestes veritats elementals no us diguin res de nou. Per més que el butxi aflluï el llaç escorredor per a fer més lenta l'agonia, no hi ha salvació possible sense un canvi radical que retorni el nostre país a la categoria de poble civilitzat. Volguem o no, la situació política afecta profundament la situació econòmica i social. No us feu il·lusions, no fundeu cap esperança en la benignitat dels que deliberadament i sistemàticament han elaborat la nostra ruina. Les modestes riqueses aconseguïdes pel treball constant i pacient dels nostres avantpassats s'han eclipsat, no solament pels treballadors catalans, sino per la classe mitja i àdhuc per les classes adinerades.

« Només el canvi total pot retornar les aigües al moli i permetre de reprendre el ritme del nostre treball i el nostre nivell de prosperitat. Cal que fem l'esforç necessari per a remoure els obstacles i retornar a la nostra terra els seus títols de poble honest i treballador. No creguem que ningú del món estigui disposat a ajudar-nos mentre siguem un poble d'indigents, d'esclaus i d'estraperlo. No temptarem ni enganyarem ningú i si no fem l'esforç de redreçar-nos, seguirem abandonats, me-

nyspreats, miserables, poble de desert, de fam, sense cura ni esperança.

« Estigueu segurs, en canvi, que el mon veurà amb simpatia tota temptativa de rehabilitació i de redreçament. Si retornem al pla democràtic i de dignitat ciutadana no ens mancaran les assistències per a refer la nostra vida i situar-nos en el camí

de la prosperitat. L'Europa, refeta ja de les ferides de la guerra, ens observa i espera el nostre geste. L'Amèrica ubèrrima i generosa, fretura d'allargar-nos la ma. Apartem els obstacles, presentem-nos tal com som, i oferim el nostre lleial concurs a la humanitat digna i lliure. Catalans: ho reclama la nostra història, la nostra

dignitat nacional, la nostra tradició de ciutadania i democràcia. El premi en espera amb un pervindre lluminos de llibertat, d'abundor, i, sobretot, de reincorporació a la gran família dels pobles civilitzats.

« Coratge, catalans! Salut! »

No hi ha diners per Franco

DOLLARS. Es veu que Franco tenia la idea de que per a obtenir dollars dels Estats Units. n'hi havia prou amb demanar. La resposta ha estat que és insolvent.

Es veritat que Espanya es troba cada dia pitjor i que les seves pobres provisions alimentàries, de matèries primes i de maquinària van desapareixent ràpidament. Franco pensava que els Estats Units ho arregliarien.

El parer dels banquers és que Franco demana més del que val i que si no posa les coses en ordre no podrà comptar amb cap ajuda dels Estats Units.

La insistència de Franco per a obtenir dollars dels Estats Units ha fallat una vegada més. Aquesta vegada el dictador espanyol s'ha trobat amb un refus concret i se li ha dit clarament que els Estats Units no estaven disposats a sostenir el seu règim desastros.

La pesseta — la moneda espanyola — cada dia perd valor. Les provisions alimentàries han arribat ja al nivell de fam per a tothom. La manca de matèries primes, de força motriu, d'elements de transports i de maquinària redueixen constantment la ja deficient producció industrial. Com resultat de tot això, els homes d'empresa i els industrials d'Espanya s'han convençut de que Franco ha de marxar i deixar que governin altres. Però el dictador fa el sort i no té ganes de plegar.

Els dollars de Franco semblaven diners al banc quan els seus agents arribaven als Estats Units fa poc dies. Venien amb una idea nova, lluminosa. Espanya estava disposada a comprar part de les sobrances de coto, de blat, de grasses i de maquinària que s'estan amuntegant als Estats Units per manca de mercat, amb la sola condició de que els Estats Units anticipessin els dollars.

Per començar, els espanyols estaven disposats a adquirir 40.000.000 de bushels de blat, 300.000 bales de coto, i quantitats importants de grasses i olis. El valor

Amb el títol de Franco demana un préstec als Estats Units i troba un refus, la important revista de Washington, U. S. News and World Report, editada pels serveis del Departament d'Estat, publicava el 27 de maig darrer la sucosa nota que hem traduït i publiquem a continuació. Encara que aquesta revista no sigui un òrgan oficial del Govern, pot considerar-se que és la seva veu oficiosa i que el que diu representa una sentència per a Franco.

de les compres inicials no baixaria de 200.000.000 de dollars. Molts diputats varen obrir ull i varen trobar que el negoci podia ésser interessant. Aleshores els espanyols se varen animar i varen buidar tot el sac de les proposicions.

El seu pla era realitzar compres d'importància als Estats Units, com, per exemple, maquinària i equips elèctrics, material de transport, maquinària tèxtil moderna i altres articles de primera instal·lació, fins a gastar 1.275.000 de dollars. Tot això — deien ells — encaixa perfectament en el projecte exposat pel President Truman d'ajudar el desenvolupament de les zones endarrerides del mon.

Això estava ben dit i era convincent fins que va arribar el moment que els agents de Franco i els seus advocats americans varen haver d'anar a l'Export Import Bank on hi havia els diners que els espanyols demanaven. Allà com és natural, els hi varen fer algunes preguntes.

PAGAMENTS L'amortització del préstec demanat, encara que només fos de 200.000.000, preocupava als banquers. Això és lleig, és clar! El préstec que l'Export-Import Bank havia fet a Itàlia de 100.000.000 de dollars no es va concedir fins que, després de moltes investigacions, el Consell del Bank es va convenir que Itàlia pagaria el deute. Superfi-

cialment, Espanya semblava oferir força menys seguretat que Itàlia.

Les vendes que fa Espanya de suro, oli d'oliva i vins i que pot cobrar amb dollars, puguen ben poc. El comerç amb l'Argentina i amb Gran Bretanya té una mica més d'importància però no arriba pas a cobrir els crèdits que aquests països han ofert a Espanya. A l'Argentina solament, Franco li deu 309.000.000 de dollars. A més a més, el govern de Franco ja no té més de 55.000.000 de dollars de reserves or. Alguns diputats entusiastes parlaven de les grans reserves d'urani i altres minerals estratègics que tenia Espanya, però ningú no va poder demostrar que Espanya tingués urani i en canvi tothom sap que les seves mines de coure i de mercuri són d'empreses estrangeres i no pas espanyoles.

Aleshores els agents de Franco varen explicar que Espanya amortitzaria el préstec que li fes els Estats Units quan ja estigués rehabilitada i en plena prosperitat gràcies a la realització del seu gran programa de desenvolupament. Per això necessitaven els 1.275.000.000 de dollars. Els banquers aclariren que tot el disponible de l'Export Import Bank arribava a 960.000.000 de dollars. Aquests diners es destinaven a països amics que poguessin demostrar que eren solvents, i Espanya, sola la dictadura de Franco, resultava tan insolvent que per a obtenir un petit préstec de 25.000.000 de dollars va haver d'enviar una quantitat igual en or a Londres per a respondre del pagament de capital i interessos.

Total, que els pobres agents de Franco varen sortir de l'Export Import Bank amb les mans buides. Ni tan sols s'atreverien a formular oficialment la petició d'un préstec per cap suma, petita o grossa.

UN ALTRE FRACAS. Justament aquells dies Franco va sofrir una altra ensopçada. L'Assemblea de les Nacions Unides discutia una proposició de permetre als seus membres d'enviar ambaixa-

dors a Madrid i la proposició no va reunir els vots necessaris. Com a conseqüència, la resolució de 1946 condemnant la dictadura de Franco com aliada del nazi-feixisme encara resta en peu. Aquesta resolució no priva Franco de sostenir a Washington una mena d'ambaixador no oficial que no és res menys que un ex-ministre del règim. Però tot plegat és una mala nota per a que Franco arribi a obtenir cap préstec dels Estats Units.

LA SANTA INSISTÈNCIA. Cal esperar que es repetiran les temptatives de Franco per a obtenir un préstec en dollars. La seva necessitat és urgent, inajordable. El *Caudillo* provarà, possiblement, de canviar el seu ministeri i fins i tot pot arribar a quedar-se a segon terme per veure si algu més pot solucionar la terrible situació. De totes maneres, encara que

faci totes aquestes maniobres, si vol dollars, caldrà que rebaxi molt les pretensions i que demani uns quants milions per a una cosa concreta, com la compra de cotó, per exemple. Així tot ens sembla difícil que convenci ningú, i per endavant podem afirmar que no pot esperar res que ajudi de prop o de lluny a mantenir-lo en el poder.

La censura de la premsa a Espanya

No es cap novetat anunciar que la dictadura de Franco exerceix a Espanya una rigurosa censura de premsa, però la perfecció i severitat d'aquesta censura se'n presenta a nosaltres en la forma més directa possible. L'edició europea del *New York Herald Tribune* circula lliurement en tots els països de l'occident d'Europa a excepció d'Espanya. Adhuc circula en forma més o menys restringida en diversos països de darrera «la cortina de ferro» i cal reconèixer que la censura a que se'l subjecta en alguns d'aquests països resulta menys arbitrària que l'exercida pels funcionaris del general Franco.

Solament en el mes de maig darrer, el censor espanyol ha confiscat nou edicions de la nostra publicació europea. No s'ha donat cap explicació del perquè la circulació d'aquestes edicions havia estat suprimida per bé que en la majoria de casos és fàcil d'endevinar. Aquestes edicions contenen articles i informacions sota ti-

Editorial del
New York Herald Tribune
de 22 de Juny

tols com *Gran Bretanya s'oposa a la inclusió d'Espanya a la ONU; Espanya és considerada poc solvent; Acheson diu que Espanya ha de fer encara molt camí; Les bombes a Barcelona fan desperfectes a tres consultats; Els Estats Units refusen crèdits a Franco.* Una edició d'aquelles contenia un editorial aprovant les declaracions d'Acheson; una altre reproduïa una caricatura de *The Dallas Morning News* on es pintava Franco al peu de la tàpia dels Estats Units, cridant: «Us compraré 300.000 bales de cotó si em deixeu els diners». La majoria dels telegrams compresos en les informacions relatives a Espanya procedien de l'Associated Press i no eren altra cosa que les noves corrents ben conegudes a tot arreu del món... a tot arreu, menys a Espanya.

El nostre diari té, naturalment, un interès molt directe en aquest afer. Més el fet evident de que l'actual govern d'Espanya no permet la circulació de cap periòdic de simple informació lliure i objectiva, té a ben segur un interès més gran que el del diari afectat. Resulta que els espanyols no poden assabentar-se — ni tan sols en llengua anglesa — del que els homes d'Estat estrangers pensen d'ells, ni poden llegir versions estrangeres d'incidents violents que passen a Espanya, ni poden saber el que els seus mateixos representants diplomàtics fan, ni poden veure caricatures innocents del seu cap d'Estat. Mentre la premsa d'Espanya és forçada a sortir a través dels més rigorosos controls, el poble espanyol es troba privat de tota informació de l'exterior que en una o altra forma desplagi el govern. Això sol és, sino altra cosa, un aclariment molt important sobre el caràcter especial d'aquest govern.

LA RENDA NACIONAL D'ESPANYA SEGONS ELS CALCULS FRANQUISTES

Fa poc ha sortit el tercer volum dels estudis que el Consejo de Economía Nacional dedica a la renda nacional espanyola i en ell figuren les xifres que segueixen i que prenen per base l'any 1929 considerat com l'any de més prosperitat d'aquesta centúria:

Renda nacional total:

en 1929.	25.215 milions de pessetes
en 1932.	25.742 " "
en 1934.	26.146 " "
en 1935.	25.280 " "

Com es pot veure, i per pròpia confessió dels economistes de Franco, resulta que la renda nacional d'Espanya era superior en temps de la República que en els millors de la monarquia, havent registrat la xifra més alta en 1934 quan va assolir un total de 26.146 milions de pessetes.

Per tal de distimular la pobresa dels anys 1939 i successius, fins arribar al 1947 els comptables del franquisme utilitzen una trampa que difícilment enganyarà ningú. Barregen

pessetes d'ara amb les pessetes d'abans, de quan la pesseta tenia una valor superior al franc i a la lira, i així, per exemple, donen la xifra impressionant de 302.695 milions de pessetes com xifra total de la renda nacional de 1947 que és el darrer any que figura en les estadístiques. Ells mateixos, per tal de donar una realitat a aquesta xifra fabulosa, la divideixen per quatre, es a dir, estimen que la pesseta d'ara té una valor de 25 centims de la d'abans. Així, segons aquests càlculs resulta que la renda de 1947 és de 24.457 milions de pessetes de l'any 1929.

Oficialment es poden fer aquestes operacions i acomodar les xifres a les pròpies conveniències. Però la realitat és tota una altra. Hi ha ningú que cregui que amb quatre pessetes d'ara pot comprar el que compraria amb una pesseta de l'any 1929? Cada dia es veuen forçats a modificar els canvis oficials perquè en el mercat no tenen cap aplicació les cotitzacions fixades. Fa quatre dies que han modificat el canvi del franc i de 19 l'han

baixat a 10, i més el baixaran encara. El poder de compra de la pesseta d'avui s'ha de calcular a una octava part del de la pesseta de 1929. Els treballadors espanyols ho saben per dolorosa experiència. La renda nacional no és una manipulació de xifres per a obtenir uns resultats preestablerts: és el conjunt dels ingressos reals de que disposen els habitants d'un país. Calculant, doncs, aquesta renda nacional a base del poder adquisitiu de la pesseta que no és més que la octava part de la pesseta de 1929, resulta que, no solament fou en temps de la República que el poble d'Espanya va conèixer la màxima prosperitat, sino que la renda total dels espanyols d'avui és d'uns 12.837 milions de pessetes del 1929 o sigui bastant menys de la meitat de la de l'any 1934; i si es té en compte l'augment de la població registrat des d'aleshores, difícilment arriba a un 40 per 100 de la renda nacional dels anys de la República.

Com es pot veure, el negoci que han fet els espanyols amb el franquisme i la Falange és el que se'n diu un negoci rodo.

Important declaració política del Moviment Socialista de Catalunya

En el curs dels dies 5 i 6 de juny, en cinc sessions memorables, i no solament per les nodrides representacions aplegades, sino per l'esperit de cordialitat i franca intel·ligència que ja presidir les reunions, el Consell de Coordinació del

Moviment Socialista, tal com havíem anunciat en nostre edició anterior, va reunir-se a Tolosa de Llenguadoc, prenent importants acords relacionats amb l'estructura orgànica del Moviment Socialista, els quals els nostres afiliats coneixen ja per la circular interior que els

ha estat adreçada. Cal, però, que els nostres lectors, militants o no del Moviment Socialista de Catalunya, coneguin la declaració política que fou objecte de serenes i raonades deliberacions i que fou aprovada per unanimitat :

El Moviment Socialista de Catalunya, després d'estudiar amplament la situació internacional, nacional i peninsular, constata amb satisfaccio :

Que les maniobres franquistes tendents a aprofitar la passada tensió internacional per a introduir-se als organismes de la ONU i per a obtenir ajut econòmic dels països democràtics, han fracassat.

Aquest fracàs és, entre altres coses, un sintoma evident de que la conjuntura internacional promet encara esperances de pau.

El Moviment Socialista de Catalunya es declara convençut, però, que aquesta pau només serà possible i duradora si el socialisme europeu sap menar amb encert i energia, ajudat pel moviment obrer internacional, l'obra unificadora d'una Europa que sigui positivament una Tercera Força entre el capitalisme americà i el totalitarisme soviètic. L'Europa Unida i Socialista, heus ací la veritable garantia de la llibertat que, a tot arreu, va lligada a la reculada de la guerra.

El Moviment Socialista de Catalunya, que des del primer moment va cooperar en el Moviment Socialista pels Estats Units d'Europa, proclama de nou la seva adhesió a aquest Moviment i afirma que tots els seus militants treballaran amb el seu màxim entusiasme en el Moviment Socialista Català pels Estats Units d'Europa, junt amb totes les tendències del moviment obrer que sentin la mateixa voluntat d'unificació europea.

Però aquesta acció europeïsta catalana no pot tancar-se dins el marc estrictament obrer i socialista. El Moviment creu que totes les tendències federalistes han de col·laborar-hi estretament i que cal anar a la creació del Consell Català per l'Europa Unida, el qual serà un magnífic instrument en la lluita contra Franco i dins del Moviment Europeu representarà la voluntat unànime de Catalunya.

El Moviment Socialista de Catalunya ha examinat també les possibles conseqüències d'aquest nou fracàs franquista i de la terrible situació econòmica del país.

Declarà que continua creient que l'única solució viable a la qüestió espanyola estriba en l'aplicació íntegra de la nota tripartita : Govern provisional, consulta democràtica amb les degudes garanties. Catalunya recolzarà sempre aquesta solució progugnada ja fa temps per les forces representatives del Consell Nacional de la Democràcia Catalana i ajudarà plenament les organitzacions polítiques que la preconitzen i que han arribat a una entesa preliminar. Creu, però, el Moviment Socialista, que per a obtenir la col·laboració directa de Catalunya, l'organisme d'unitat que es constitueixi ha de garantir que, alhora que es constitueixi un Govern Central, es constitueixi també a Catalunya un Govern provisional català.

El Moviment Socialista de Catalunya reafirma públicament la seva decisió d'ajuntar-se amb totes les forces catalanes no-totalitàries que mantinguin aquesta reivindicació i vulguin donar-li una valor d'unanimitat nacional. Creu que cal estrenguer les relacions amb els representants autoritzats del poble basc — Govern i Consell de la Resistència — els quals mantenen la mateixa actitud.

El Moviment Socialista de Catalunya creuria, però, mancar a un deure de llealtat envers el poble català si no fes remarcar palesament el greu perill de que aquesta reivindicació catalana, única garantia de democratització real de l'Estat espanyol, sigui menysprejada.

Fa crida, doncs, a la classe obrera catalana i a tot el poble de Catalunya per a que es prepari activament, per la voluntat de resistència, per la incorporació a l'acció sindical, per l'esperit de renovació autèntica que ha d'animar des d'ara l'oposició al franquisme, a vencer la difícil situació en que es trobarà Catalunya a la caiguda de Franco.

La llibertat de Catalunya serà aconseguida si en aquell moment el poble català sap redreçar-se unànimament reclamant aquesta llibertat.

El Moviment Socialista de Catalunya, col·laborant fraternalment amb totes les forces que cerquen derrocar a Franco, aspira ésser l'ànima d'aquest redreçament

Tolosa del Llenguadoc, 6 de juny del 1949.